

Kanun Bilgileri

Kanun Numarası	5904
Başlığı	GELİR VERGİSİ KANUNU VE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
Kabul Tarihi	16/06/2009
Kabul Edildiği Birleşim	23.Dönem 3.Yasama Yılı 105.Birleşim
Cumhurbaşkanlığına Gidiş Tarihi	19/06/2009
Cumhurbaşkanlığından Geliş Tarihi	02/07/2009
Cumhurbaşkanınca Yapılan İşlem	Onay
Resmi Gazete Tarihi	03/07/2009
Resmi Gazete Numarası	27277
Diğer Bilgiler	Son Dönem Tasarı Bilgileri ve Komisyon Raporları

Kanun Tasarısı Bilgileri

Kanun Tasarısının Metni	
Dönemi ve Yasama Yılı	23/3
Esas Numarası	1/692
Başkanlığa Geliş Tarihi	22/04/2009
Tasarının Başlığı	Gelir Vergisi Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı
Tasarının Özeti	Tasarı, ekonomik faaliyetlerin vergisel açıdan teşvik edilmesi ve bilişim alanında meydana gelen gelişmelerin hukuki düzenlemelerin içinde yer almasını sağlayarak uygulamaların daha çağdaş hale getirilmesi; Tarım Ürünleri ve Lisanslı Depoculuk Kanunu ile getirilen sistemin vergisel açıdan desteklenmesi; KOBİ'lerin birleşmeleri halinde bu birleşmeden doğan kazançların kurumlar vergisinden istisna edilmesi; bazı yatırımların katma değer vergisindeki değişikliklerle teşvik edilmesi; uygulamada karşılaşılan bazı tereddütlerin giderilmesi amaçlarını karşılayabilmek için çeşitli kanunlarda değişiklikler öngörmektedir.
Tasarının Son Durumu	KANUNLAŞTI

Komisyon Tipi	Adı	Giriş Tarihi	Çıkış Tarihi	Yapılan İşlem	Karar Tarihi
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe Komisyonu	22/04/2009	25/05/2009	Raporunu Verdi	29/04/2009

Esas Komisyon Raporu(Sırasayısı) 385**Kanun Numarası: 5904**

AYRIŞIK OY

Madde 3 ve Madde 5

Tasarının 3 üncü maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesine bir bent eklenerek Türkiye Kızılay Derneği'ne makbuz karşılığı yapılan bağış ve yardımların herhangi bir sınıra tabi olmaksızın gelir vergisi matrahının tespitinde beyanname ile bildirilecek gelirden indirileceği düzenlenmektedir.

Tasarının 5 inci maddesi ile de aynı yönde bir hüküm 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK) na eklenmektedir. KVK'na eklenmesi öngörülen hükümlerle iktisadi işletmeleri hariç olmak üzere Türkiye Kızılay Derneğine makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımların tamamının kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurum kazancından indirilmesi sağlanmaktadır.

KVK'nun 10/c maddesine göre kamu yararına çalışan derneklere makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımların o yıla ait kurum kazancının yüzde 5'ine kadar olan kısmının kurum kazancından indirilmesi mümkün bulunmaktadır. Tasarı Türkiye Kızılay Derneği için yüzde 5'lik sınırın uygulanmamasını öngörmektedir.

Şüphesiz Türkiye Kızılay Derneği için böyle bir düzenleme yapmak mümkündür.

Ancak Kızılay için düzenleme yapılırken onunla aynı paralelde değerlendirilebilecek başka kurumları da ihmal etmemek gerekir.

11.07.1972 tarihli ve 1606 sayılı Bazı Dernek ve Kurumların Bazı Vergilerden, Bütün Harç ve Resimlerden Muaf Tutulmasına ilişkin Kanunun 28/11/1990 tarihli ve 3685 sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesi Türkiye Kızılay Derneği yanında Türk Hava Kurumu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (SHÇEK), Türkiye Yardım Sevenler Derneği ve resmi darülaceze kurumları ile Darüşşafaka Cemiyeti ve Yeşilay Derneğini bütün vergi, resim, harç, hisse ve fonlardan muaf tutmuştur. 1606 sayılı Kanun böyle bir çerçeve çizmişken bunun içinden sadece bir kurum için farklı bir düzenleme yapmak doğru değildir. Anılan Kanunda sayılan kurumlardan bir kısmının belki Türkiye Kızılay Derneği için Tasarı ile yapılan düzenlemeye ihtiyacı olmayabilir. SHÇEK bunlardan birisidir. Zira SHÇEK'in ödenekleri bütçeden karşılanmaktadır. Ancak bir kısım kurumların bu vergi teşvikine Kızılay gibi ihtiyacı vardır. Bu nedenle Darüşşafaka Cemiyeti, resmi darülaceze kurumları için de aynı istisna hükmünün getirilmesi doğru olur.

Madde 7 (Geçici Madde 6)

Anılan Geçici Madde 6 ile yapılan düzenleme eksiktir. Buna göre; Geçici Madde 6'dan şu anlam çıkmaktadır: Tasarının 6 ncı maddesindeki anılan 17 nci maddenin (9) numaralı fıkrası hükmü uyarınca getirilen sorumluluk Geçici Madde 6'nın yürürlüğe girdiği tarihten önceki dönemlere ilişkin olarak maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak vergi ve ceza tarhiyatını kapsamamaktadır. Bu doğru değildir. Yeni getirilen sorumluluğu kapsamına önceki dönemlerin alınmaması gerekir.

Madde 11

Tasarının bu maddesi ile 3065 sayılı Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun 11 inci maddesine bir paragraf eklenmektedir. Buna göre 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan sinematografik eserlere ilişkin olarak

yabancı yatırımcılar tarafından satın alınan mal ve hizmetler nedeniyle ödenen KDV yapımcılara iade edilecektir.

KDV Kanununun 11 inci maddesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin bedelinin KDV yükünden arındırılmasını düzenlemektedir. Tasarı ile getirilmekte olan düzenlemenin tarif ettiği işlerin anılan 11 inci Maddedeki mal ve hizmet ihracatı kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca böyle bir düzenleme doğru da değildir.

Ne olduğu belli olmayan, dünya sinema sektöründe adı, sanı bilinmeyen parasız bir yapımcının talebi üzerine sisteme böyle bir düzenlemenin dahil edilmesi KDV sistemini bozacaktır. Ortada Türkiye açısından döviz kazandırıcı bir işlemin olduğunu söylemek de mümkün değildir. Bu mantıkla, Türkiye açısından en önemli döviz kazandırıcı işlemlerden olan turizm sektöründe yabancı otoritelere sunulan mal ve hizmetler üzerindeki KDV'nin de bu mal ve hizmeti satanlara iade edilmesi gerekir.

Düzenlemenin mutlaka Tasarı'dan çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

Madde 12/g ve Madde 19

Madde 12/g ile KDV Kanununa eklenmesi öngörülen hüküm; 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Kanununa ekli II sayılı Listede yer alan malların (yani otobüs, minibüs, binek otomobilleri, arazi taşıtları, uçak, yat gibi) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli I ve II sayılı Listelerdeki kamu idarelerine teslimini KDV'den istisna etmektedir. Madde 19 ise aynı işlemleri ÖTV'den istisna etmektedir. Madde 19 ayrıca uçak ve helikopterlerin Türk Hava Kurumu tarafından da ilk iktisabını vergiden istisna etmektedir.

Hükümet Tasarısı'nda bu istisnalar sadece Başbakanlığa teslim edilen veya Başbakanlık tarafından satın alınan veya kiralanılan araçlarla ilgili olarak yer almaktaydı. Komisyon görüşmeleri sırasında maddenin aldığı yeni şekil kiralama hizmetlerini istisna kapsamı dışında bırakırken istisnadan yararlanacak kurum sayısını genişletmiştir. Buna göre genel bütçeye dahil daireler ile özel bütçeli kurumlar bu istisnadan yararlanacaktır.

Ancak Hükümet Tasarısı ile maddenin son şekli arasında çok temel bir fark daha vardır. Hükümet Tasarısı'nda söz konusu istisnalar "kısmi istisna" olarak düzenlenmişken şimdi "tam istisna" söz konusudur. Yeni alınan araçları ilgili kamu kurumlarına satan mükellefler bu araçlar nedeniyle yükledikleri KDV'yi iade olarak alacaklardır. Bunun kabul edilebilir bir yanı yoktur. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları otomobil satın alırken KDV ve ÖTV öderken Devlet ödemeyecektir. Düzenleme Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Devlet bu vergileri öderse "bir cepten öbür cebe gitmiş olur, sonuç değişmez" şeklindeki bir yaklaşımın da kabul edilmesi mümkün değildir. 10/12/2003 tarihli 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun "Bütçe ilkeleri"ni düzenleyen 13/f Maddesinde yer alan "tüm gelir ve giderler gayri safi olarak bütçelerde gösterilir" ilkesi bu düzenleme ile ortadan kaldırılmaktadır.

Saydamlığa aykırı olan bu düzenleme ile ayrıca bütçe disiplini de ortadan kaldırılmaktadır. Böylece Hükümet anılan vergi tutarları kadar daha fazla ödenek kullanma olanağına kavuşmaktadır. Bu tutum toplam bütçe gelirlerinin özellikle de vergi gelirlerinin ciddi biçimde azaldığı bir süreçte hükümetin mali disiplin kaygısının olmadığını göstermektedir.

Madde 14/ a

Tasarının 14/a maddesiyle Katma Değer Vergisi Kanununun 17nci maddesinin (b) bendi değiştirilmektedir. Yürürlükteki 3065 sayılı Kanunun 17/b maddesine göre "8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Kanun hükümlerine tabi özel okullar tarafından ilgili dönemdeki kapasitelerinin yüzde 10'unu, üniversite ve yüksekokullarda ise yüzde 50'sini geçmemek üzere verilen bedelsiz eğitim ve öğretim hizmetleri" KDV'den istisnadır.

Tasarı anılan istisna hükmü kapsamına özel öğrenci yurtları tarafından bedelsiz verilen yurt hizmetlerini de dahil etmektedir.

Özel öğrenci yurtlarına böyle bir vergi teşvikinin verilmesi Devletin bu alandaki görevini zedeler niteliktedir. Bir yandan Kredi ve Yurtlar Kurumu yurt ihtiyacını karşılamak için yurt inşa ederken öte yandan özel yurtlara vergi teşviki verilmesi doğru olmamıştır. Özel yurtlar her ne kadar Milli Eğitim Bakanlığının denetimine tabi ise de bu denetimin etkin bir şekilde yapılamadığı ve bu nedenle üniversite gençliğinin bazı özel yurtlarda olumsuz, zararlı etkilere maruz kaldığı bir gerçektir.

Bu nedenle anılan düzenlemeyi doğru bulmuyoruz.

Madde 31

Tasarının bu maddesiyle yapılan düzenleme daha önce sözünü ettiğimiz 1606 sayılı Kanunla verilmiş vergi teşviklerinin Türkiye Kızılay Derneğinin bazı iktisadi işletmeleri dışında kaldırılması yönündedir. İktisadi işletmelere yönelik mevcut istisnanın ya da Kanunun istisna hükmünün iktisadi işletmeleri de kapsadığı yönündeki anlayışın/yorumun Tasarı ile kaldırıldığını görüyoruz. Ancak bu yapılırken Türkiye Kızılay Derneği yönünden getirilen istisnanın Darüşşafaka Cemiyetini kapsamaması önemli bir eksikliklerdir.

Madde 35, Geçici Madde 2

Tasarının bu maddesiyle 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 inci maddesine bir hüküm ilave edilerek vergi davalarında avukatlık ücretinin maktu olarak belirlenmesi yönünde düzenleme yapılmaktadır. Halen devam etmekte olan davalar için de "Geçici Madde 2"de düzenleme yapılarak maktu ücrete hükmedilmesi yönünde hüküm getirilmektedir.

Genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil ve Usulü Hakkında Kanunun uygulamasından doğan her türlü davalarda avukatlık ücretinin maktu olarak belirlenmesine yönelik olarak 1136 sayılı Avukatlık Kanununa eklenen hüküm Türkiye Barolar Birliği'nin tarife belirleme yönündeki yetkisini ortadan kaldırmaktadır.

Düzenlemenin gerekçesinin Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ndeki bazı düzenlemelerin Danıştay tarafından iptal edilmesi nedeniyle daha önce maktu olarak belirlenen vergi davalarına ilişkin avukatlık ücretinin, bundan sonra nispi olarak belirlenecek olması nedeniyle Hazine'nin veya mükelleflerin karşılaşacağı yük olduğu ifade edilmiştir.

Yasal düzenlemenin gerekçesinin bir uygulama sorunu olduğu anlaşılmaktadır.

Ücret Tarifesi'nden kaynaklanan bu sorunun taraflar arasında bir mutabakatla çözülmesi daha uygundur.

Madde 38

Madde ile Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu (TRT) nun bir kısım gelirlerine ilişkin olarak Bakanlar Kurulu'na verilmiş olan yetki artırımı yönünden bir anlam ifade etmediği gibi indirim yönünden de Anayasa'ya uygun değildir. Zira indirim konusunda bir alt sınır bulunmamaktadır. Yetki konusundaki düzenlemenin yürürlükteki 3093 sayılı Türkiye Radyo - Televizyon Kurumu Gelirleri Kanununun 4 üncü maddesindeki düzenlemenin aynısı olduğu söylenebilir. Ancak bu durum düzenlemenin yanlışlığını ortadan kaldırmaz.

Ayrıca Tasarı bandrole tabi cihazları türleri ve özellikleri itibarıyla farklılaştırma ve (a) fıkrasındaki oranları cihaz türleri itibarıyla belirleme konusunda Bakanlar Kurulu'na yetki vermektedir. Bu yetki mahiyeti itibarıyla sınırsız bir yetkidir. Bandrol ücreti sonuçta bir "mali yükümlülük" olduğuna göre düzenleme ile Bakanlar Kurulu mali yükümlülük getirme konusunda sınırsız bir yetkiye sahip olmaktadır. Buna göre Bakanlar Kurulu istediği cihazı mali yükümlülük (bandrol) kapsamına alabilecek ve bunlar için istediği mali yükümlülük oranını belirleyebilecektir. Bu oranın belirlenmesi konusunda bir alt - üst sınır bulunmamaktadır.

M. Akif Hamzaçebi Mustafa Özyürek Ferit Mevlüt Aslanoğlu

Trabzon

İstanbul

Malatya

Faik Öztrak

Gürol Ergin

Tekirdağ

Muğla